Doelgroep beschrijving Martin Luther Kingschool SO

Schooljaar 2025-2026

Inhoudsopgave

Inleiding **3**

1. Algemene omschrijving **4**

1.1 Omschrijving algemeen beeld 4

1.2 Samenvatting 5

1.3 Leeftijd en geslacht 6

1.4 Regio van herkomst 7

2. Doelgroep in beeld **8**

2.1 IQ onderzoeken 9

2.2 Diagnoses 11

2.3 Meertaligheid 12

2.4 Ondersteuningsbehoeften 13

2.4.1 Domein leren en ontwikkelen 13

2.4.2 Domein sociaal emotionele ontwikkeling 14

2.4.3 Domein communicatie 15

2.4.4 Domein zelfredzaamheid 17

2.5 Gezinssamenstelling 20

2.6 Schooldeelname 21

2.7 Inzet hulpverlening 22

3. Beeld bij uitstroom **24**

3.1 Uitstroomprofielen 24

4. Aanbevelingen op basis van de doelgroepbeschrijving **29**

Bijlage 1. Beschrijving basisaanbod ondersteuning- en onderwijsbehoeften 30

Inleiding

“De Martin Luther Kingschool; “Omdat elke leerling een droomkans verdient!

Elke leerling brengt een uniek verhaal, eigen talenten en specifieke onderwijsbehoeften met zich mee. Binnen onze school voor speciaal onderwijs komt diversiteit extra sterk naar voren. Dit verslag geeft een beschrijving van onze doelgroep weer: Wat is onze doelgroep, wie zijn onze leerlingen en welke ondersteuning hebben zij nodig? Daarbij geven wij aan hoe wij als school ons onderwijs hierop afstemmen.

1.Algemene beschrijving

Deze doelgroep-beschrijving stelt ons in staat om onze organisatie van het onderwijs (leeromgeving, klassenmanagement, didactische ondersteuning en pedagogisch klimaat) zodanig in te richten dat we de basisondersteuning voor al onze leerlingen eenduidig kunnen omschrijven. Aanvullend bieden we waar nodig extra ondersteuning, die we beschrijven in het Ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) van iedere leerling.

1.1. Omschrijving algemeen beeld

De Martin Luther Kingschool in Purmerend is een school voor gespecialiseerd onderwijs (SO) gericht op leerlingen van 4 tot 12/13 jaar met een verstandelijke beperking en/of bijkomende ontwikkelingsproblematiek, zoals autisme. De school vervult een regionale functie en is de enige school voor deze doelgroep binnen het samenwerkingsverband Waterland/Edam-Volendam.

De SO-afdeling richt zich op leerlingen in de basisschoolleeftijd (ongeveer 4 tot 12/13 jaar) en biedt onderwijs in kleinschalige groepen, waarbij intensieve begeleiding centraal staat. Er wordt gewerkt vanuit verschillende leerroutes, afgestemd op de cognitieve mogelijkheden en ondersteuningsbehoeften van elke leerling. Het onderwijs is sterk gericht op de brede ontwikkeling van leerlingen: cognitief, sociaal-emotioneel, praktisch en motorisch. Daarbij staat het vergroten van zelfstandigheid en zelfredzaamheid centraal.

1.2 Samenvatting

De doelgroep-beschrijving laat zien dat de Martin Luther Kingschool een diverse en complexe doelgroep bedient, passend bij het karakter van het gespecialiseerd onderwijs.

De doelgroep bestaat grotendeels uit jongens (±75%), met een brede regionale instroom, voornamelijk uit Purmerend en omliggende gemeenten. De meeste leerlingen groeien op in een stabiele thuissituatie, maar er is ook een aanzienlijke groep met een gescheiden gezinssituatie of aanvullende ondersteuningscontext, wat invloed kan hebben op hun ontwikkeling en ondersteuningsbehoefte.

Op cognitief gebied bevindt het merendeel van de leerlingen zich binnen het bereik van **IQ 50–89**. Dit komt naar voren bij zowel de verbale als non-verbale IQ onderzoeken.

De doelgroep kenmerkt zich verder door een hoge mate van comorbiditeit en aanvullende ondersteuningsbehoeften. Met name autismespectrumstoornissen (ASS), genetische aandoeningen, taalontwikkelingsproblematiek en trauma- en hechtingsproblematiek komen regelmatig voor. Dit benadrukt de noodzaak van een sterk pedagogisch klimaat en specialistische begeleiding.

De uitstroomprofielen laten zien dat het merendeel van de leerlingen uitstroomt naar arbeidsmatige dagbesteding of beschut/begeleid werk (profiel 3 en 4). Dit bevestigt dat het onderwijs sterk gericht is op het verwerven van praktische vaardigheden, zelfredzaamheid en participatie.

Positief is dat het overgrote deel van de leerlingen volledig deelneemt aan het onderwijs (±89%), met slechts een kleine groep die gedeeltelijk naar school gaat of thuiszit. Dit geeft aan dat de school in hoge mate in staat is om een passend onderwijsaanbod te realiseren.

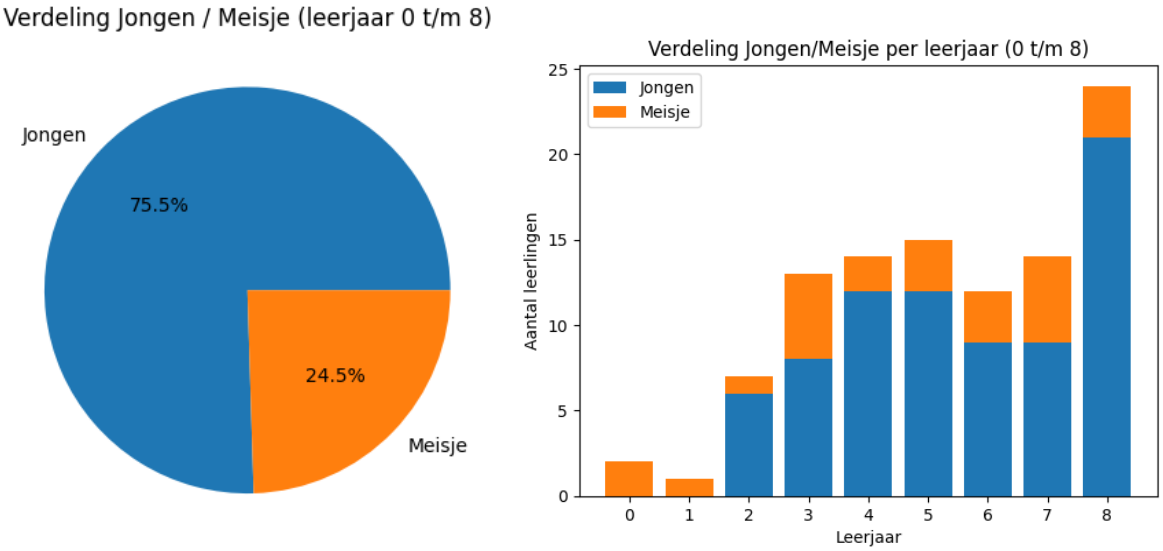
De Martin Luther Kingschool biedt onderwijs aan een doelgroep met:

- Meervoudige en complexe ondersteuningsbehoeften
- Een sterke behoefte aan structuur, veiligheid en nabijheid
- Ontwikkelingsmogelijkheden gericht op zelfredzaamheid en participatie

De school speelt hierop in door middel van gedifferentieerd, cyclisch en doelgericht onderwijs, in nauwe samenwerking met ouders en ketenpartners.

1.3. Leeftijd en geslacht

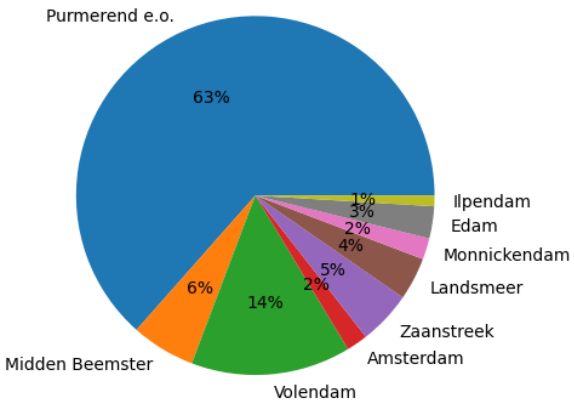
Deze analyse is gemaakt op basis van alle 104 ingeschreven leerlingen van de SO-afdeling van de Martin Luther Kingschool in Purmerend.
Er staan momenteel 80 jongens en 24 meisjes ingeschreven. De school is zich bewust van het thema genderidentiteit. Het uitgangspunt voor de huidige analyse is het geslacht waarmee de leerling is geboren.

- In alle leerjaren is het percentage **jongens aanzienlijk hoger** dan meisjes, ongeveer driekwart van alle leerlingen is een jongen.
- Het grootste aantal leerlingen zit in **leerjaar 8**.
- De onderbouw op de ML King bestaat uit leerjaar 0, 1 en 2. In leerjaar 0 en 1 zien we een **kleinere instroom** ten opzichte van de overige leerjaren.

1.4 Regio van herkomst

Bij het maken van de doelgroep beschrijving van de Martin Luther Kingschool is het van belang dat er in kaart wordt gebracht waar de leerlingen woonachtig zijn. Het geeft inzicht in de achtergrond van de leerlingen en het geeft een completer beeld van de doelgroep binnen de school. Daarnaast hebben we een signalerende functie vanuit regio's of scholen.

Het cirkeldiagram toont aan dat een aanzienlijke meerderheid van de leerlingen **(circa 63%) afkomstig is uit Purmerend of directe omgeving**. Dit betekent dat bijna 2/3 van de totale populatie uit één kerngebied komt. De Martin Luther Kingschool valt onder het samenwerkingsverband Waterland en is de enige school voor gespecialiseerd onderwijs voor deze doelgroep en dat maakt dat de school een regiofunctie heeft.

Daarnaast is er sprake van een secundaire instroomregio:

- Volendam (±14%)

De overige woonplaatsen (Middenbeemster, Zaanstreek, Landsmeer, Edam, Monnickendam, Ilpendam) vertegenwoordigen elk een beperkt aandeel (1–6%).

- De school heeft een sterke lokale verankering en vervult een duidelijke centrumfunctie binnen Purmerend.
- Tegelijkertijd is er sprake van een regionale spreiding met kleinere aantallen, wat wijst op een bovenregionale functie voor specialistisch onderwijs.
- De kleine aantallen per woonplaats maken de instroom kwetsbaar en moeilijk voorspelbaar, wat flexibiliteit vraagt in organisatie en groepsindeling.
- Op dit moment komt 7% van de leerlingen van buiten ons samenwerkingsverband naar de Martin Luther Kingschool.

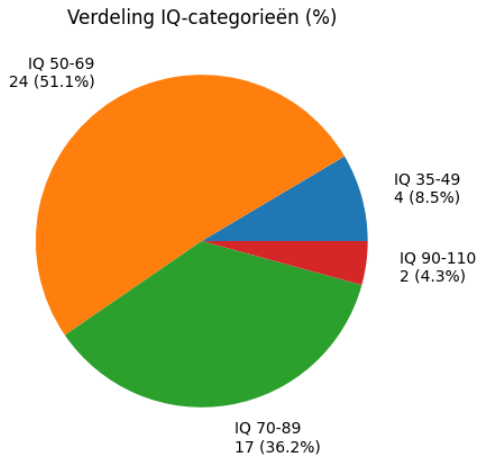
2.Doelgroep in beeld

Het in beeld brengen van de doelgroep is essentieel voor het bieden van passend onderwijs binnen het gespecialiseerd onderwijs. Door inzicht te hebben in de kenmerken van de doelgroep kan het onderwijsaanbod en de ondersteuning doelgericht worden afgestemd.

De analyse brengt verschillende factoren in kaart die van invloed zijn op de ontwikkeling van leerlingen. In relatie tot de leerroute en het uitstroomprofiel omvat dit enerzijds het **cognitief functioneren (IQ)**, en anderzijds de specifieke **ondersteuningsbehoeften**, aanwezige **diagnose(s)**, **hulpverlening** en **gezinssituatie** die invloed kunnen hebben op het welbevinden en leergedrag.

Deze samenhangende factoren dragen bij aan een compleet beeld binnen deze doelgroep beschrijving en vormen de basis voor beleidskeuzes en kwaliteitszorg binnen de school.

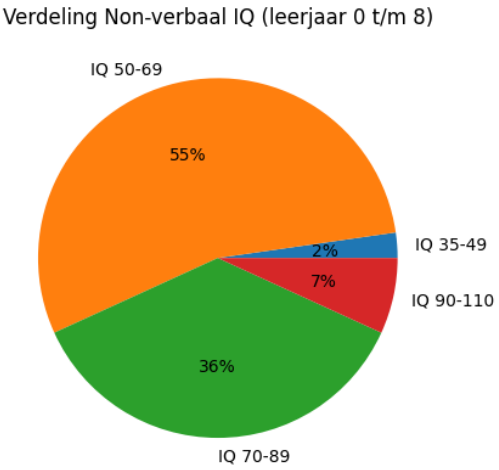
2.1 IQ gegevens

Beschrijving IQ-verdeling op basis van Verbale IQ testen WISC-V of WPPSI-IV

De doelgroep van de Martin Luther Kingschool (leerjaar 0 t/m 8) kenmerkt zich door een breed IQ-profiel, gebaseerd op gegevens van de WISC-V en WPPSI-IV. Het merendeel van de leerlingen (56%) bevindt zich in de bandbreedte van **IQ 50–69**. Daarnaast vormt de groep met een **IQ tussen 70–89** een substantieel aandeel van 32%. Een klein deel van de populatie valt binnen de categorieën **IQ 35–49** (7%). Er zijn op dit moment 2 leerlingen met een IQ tussen de 90 en 110. Deze leerlingen vallen binnen de populatie op vanwege dit intelligentieprofiel. In uitzonderlijke en specifieke situaties kan er vanwege complexe en specifieke ondersteuningsbehoeften toch op de Martin Luther Kingschool een onderwijsaanbod geboden worden. De voortgang en eventuele overstap naar een mildere vorm van onderwijs wordt nauwkeurig gemonitord en opgenomen in het Ontwikkelingsperspectiefplan. Momenteel zijn er geen leerlingen ingeschreven in de uiterste categorieën (<35 en >110).

Bovenstaande laat zien dat 88% van de leerlingen een geschat IQ heeft tussen de 50 en 89 en dat er slechts een beperkte uitloop is naar zowel de onder- als bovenzijde.

Beschrijving IQ-verdeling op basis van Non-Verbale IQ testen SON-R 6-40 en SON-R 2-8.

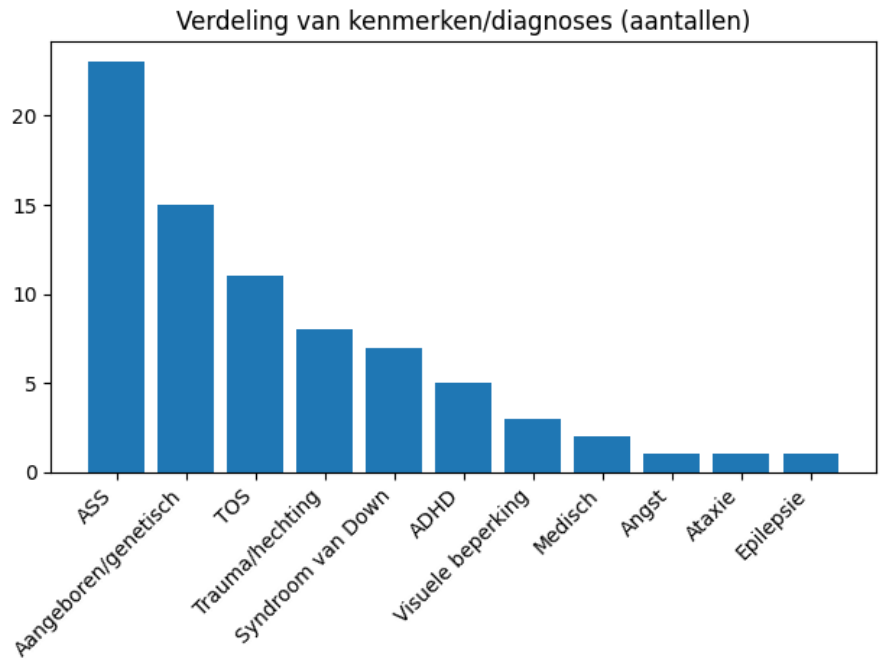
Het merendeel van de leerlingen (55%) bevindt zich in de bandbreedte van **IQ 50–69**. Daarnaast vormt de groep met een **IQ tussen 70–89** een substantieel aandeel van 36%. Een klein deel van de populatie valt binnen de categorieën **IQ 35–49** (2%) en **IQ 90–110** (7%). Momenteel zijn er geen leerlingen ingeschreven in de uiterste categorieën (<35 en >110).

Bovenstaande laat zien dat 91% van de leerlingen een IQ heeft tussen de 50 en 89 en dat er slechts een beperkte uitloop is naar zowel de onder- als bovenzijde.

Wanneer de verdeling van de Verbale én Non-verbale IQ-gegevens naast elkaar wordt gelegd valt op dat er slechts minimale verschillen in de verdeling zichtbaar is. Beide diagrammen laten zien dat de voornaamste groep leerlingen zich in het IQ interval 50-89 bevindt, met een sterkere vertegenwoordiging in het gebied 50-69.

Er zijn 12 leerlingen geclassificeerd als ‘niet testbaar’ en bij 1 leerling geven ouders/verzorgers geen toestemming om de gegevens te delen met school.

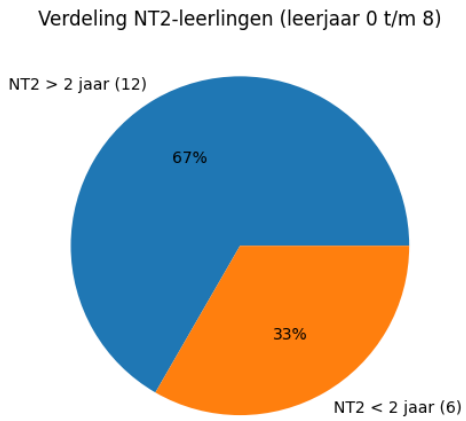
2.2. Diagnoses

Uit de analyse van de gegevens blijkt dat binnen de populatie van het SO in totaal 77 kenmerken van en/of diagnoses zijn geregistreerd van de 104 leerlingen. De meest voorkomende diagnose is ASS (Autismespectrumstoornis), bij 23 leerlingen (29,9%). Daarnaast komen aangeboren of genetische aandoeningen relatief vaak voor, bij 15 leerlingen (19,5%), gevolgd door taalontwikkelingsstoornissen (TOS) bij 11 leerlingen (14,3%). Deze drie categorieën samen beslaan circa 64% van het totaal, wat aangeeft dat met name problematiek rondom autisme, taalontwikkeling en genetische factoren sterk vertegenwoordigd is binnen de populatie op de Martin Luther Kingschool. In de middengroep bevinden zich trauma- en hechtingsproblematiek (8; 10,4%), het syndroom van Down (7; 9,1%) en ADHD (5; 6,5%), wat wijst op een aanzienlijke aanwezigheid van complexe en meervoudige ondersteuningsbehoeften. Overige kenmerken, zoals visuele beperkingen (3; 3,9%), medische problematiek (2; 2,6%) en angstproblematiek, ataxie en epilepsie (elk 1; 1,3%), komen minder frequent voor.

Concluderend kan worden gesteld dat de populatie gekenmerkt wordt door een hoge prevalentie van autisme en taal gerelateerde problematiek, vaak in combinatie met andere (genetische of medische) aandoeningen, hetgeen vraagt om een gestructureerde, taalgerichte en multidisciplinaire benadering in de begeleiding en ondersteuning.

2.3 Meertaligheid

Binnen de Martin Luther Kingschool heeft **33% van de leerlingen korter dan twee jaar Nederlands onderwijs ontvangen**, terwijl **67% langer dan twee jaar onderwijs in de Nederlandse taal heeft gevolgd**. Over het totaal aantal leerlingen bezien is 18,3% meer- of anderstalig binnen de populatie van de school.

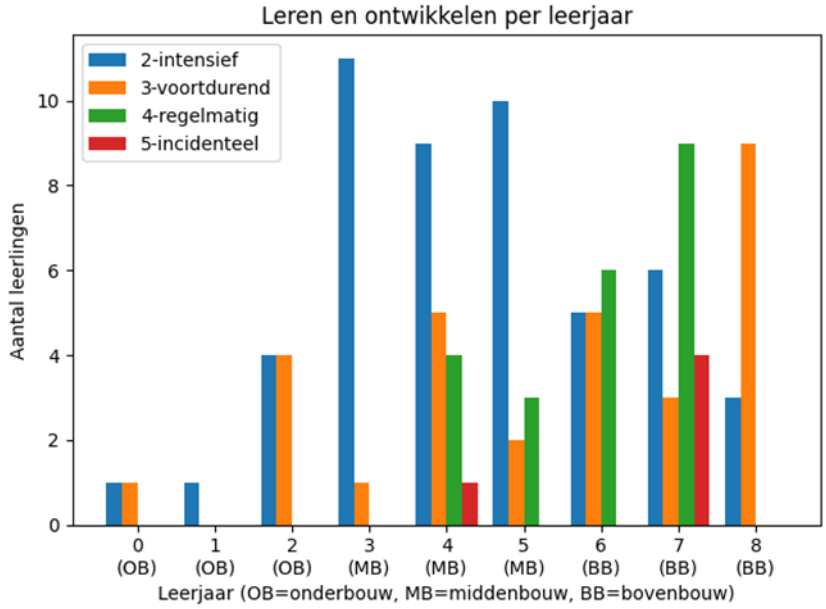
Dit betekent dat een substantieel deel van de leerlingen nog in een **taalverwervingsfase** zit, waarbij extra aandacht nodig is voor woordenschat, taalbegrip en communicatieve vaardigheden.

Het onderwijsaanbod wordt hierop afgestemd door:

- Het inzetten van **taalrijke instructie** en visuele ondersteuning;
- Het **differentiëren in didactisch aanbod** passend bij de taalontwikkeling;
- Het creëren van een **veilig en betekenisvol taalaanbod** binnen alle vakgebieden.

2.4 Ondersteuningsbehoeften

2.4.1 Domein leren en ontwikkelen

De analyse van de ondersteuningsbehoeften op het domein leren en ontwikkelen laat een duidelijk ontwikkelpatroon zien over de leerjaren 0 t/m 8. In de onderbouw (leerjaren 0–2) is er voornamelijk sprake van een **intensieve en voortdurende ondersteuningsbehoefte (niveau 2 en 3)**. Dit past bij de instroom van leerlingen binnen het gespecialiseerd onderwijs, waarbij basisvaardigheden, structuur en voorspelbaarheid centraal staan.

In de middenbouw (leerjaren 3-5) blijft de intensieve ondersteuning aanwezig, maar is er een **zichtbare verschuiving naar meer regelmatige ondersteuning (niveau 4)**. Leerlingen ontwikkelen hier meer zelfstandigheid, waarbij begeleiding nog noodzakelijk is, maar minder continu en al iets meer op afstand mogelijk is.

In de bovenbouw (leerjaren 6–8) zet deze ontwikkeling door en zien we een verdere toename van **regelmatige en incidentele ondersteuning (niveau 4 en 5)**. Dit duidt op groei in zelfredzaamheid en taakgericht werken, passend bij de voorbereiding op uitstroom naar vervolgonderwijs.

Bovenstaande laat zien dat:

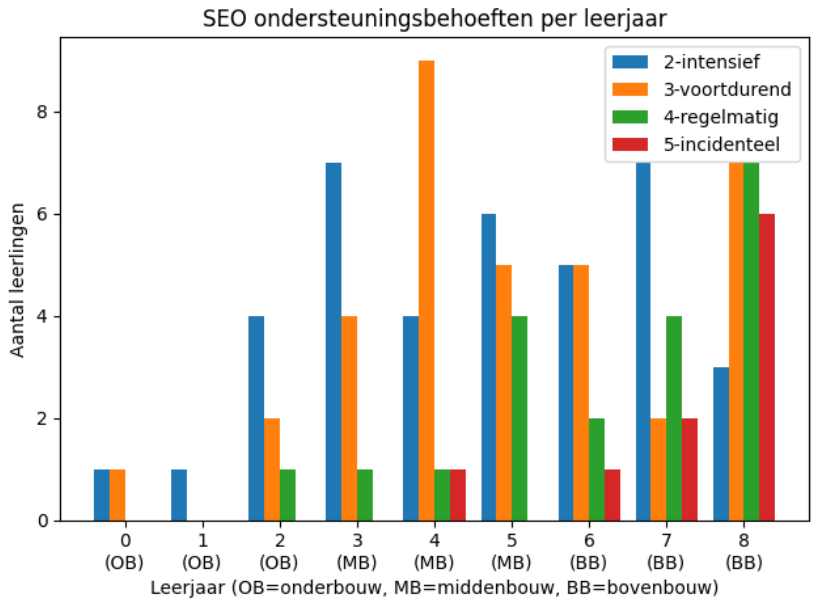
- De school effectief differentieert naar ondersteuningsbehoefte per leerfase;
- Er sprake is van een **ontwikkelingsgerichte opbouw** van intensieve naar meer zelfstandige vormen van leren;
- Het onderwijsaanbod aansluit bij de **zone van naaste ontwikkeling** van de leerlingen.

Voor het beleid betekent dit dat:

- In de onderbouw blijvend ingezet wordt op **intensieve begeleiding en basisontwikkeling**;
- In de midden- en bovenbouw de focus verschuift naar **zelfstandigheid, generalisatie en praktische vaardigheden**;
- Het cyclisch volgen van leerlingen essentieel blijft om ondersteuning tijdig af te bouwen of te intensiveren.

Deze ontwikkeling sluit aan bij de kernwaarden van de Martin Luther Kingschool:
“Iedereen telt mee, iedereen doet mee en iedereen groeit mee”

2.4.2. Domein sociaal emotionele ontwikkeling

De analyse van de ondersteuningsbehoeften op sociaal emotioneel gebied laat een duidelijk ontwikkelverloop zien over de leerjaren 0 t/m 8. In de onderbouw (leerjaren 0–2) ligt het zwaartepunt op **intensieve en voortdurende ondersteuning (niveau 2 en 3)**. Dit benadrukt dat leerlingen bij instroom sterk afhankelijk zijn van de nabijheid van de leerkracht, een duidelijke structuur en voorspelbare pedagogische ondersteuning.

In de middenbouw (leerjaren 3–5) blijft de behoefte aan voortdurende ondersteuning zichtbaar, met een **piek rond leerjaar 4.** Tegelijkertijd ontstaat er een geleidelijke verschuiving naar **regelmatige ondersteuning (niveau 4)**. Leerlingen ontwikkelen in deze fase meer sociaal-emotionele vaardigheden, zoals emotieregulatie, interactie met anderen en het omgaan met regels en verwachtingen.

In de bovenbouw (leerjaren 6-7–8) zet deze ontwikkeling zich voort. Het aantal leerlingen met **regelmatige en incidentele ondersteuning (niveau 4 en 5)** neemt toe. Dit wijst op groei in zelfinzicht, sociale redzaamheid en het vermogen om met minder intensieve begeleiding te functioneren. Tegelijkertijd blijft er sprake van een groep leerlingen die aangewezen is op intensieve of voortdurende ondersteuning, wat passend is bij de doelgroep van het gespecialiseerd onderwijs.

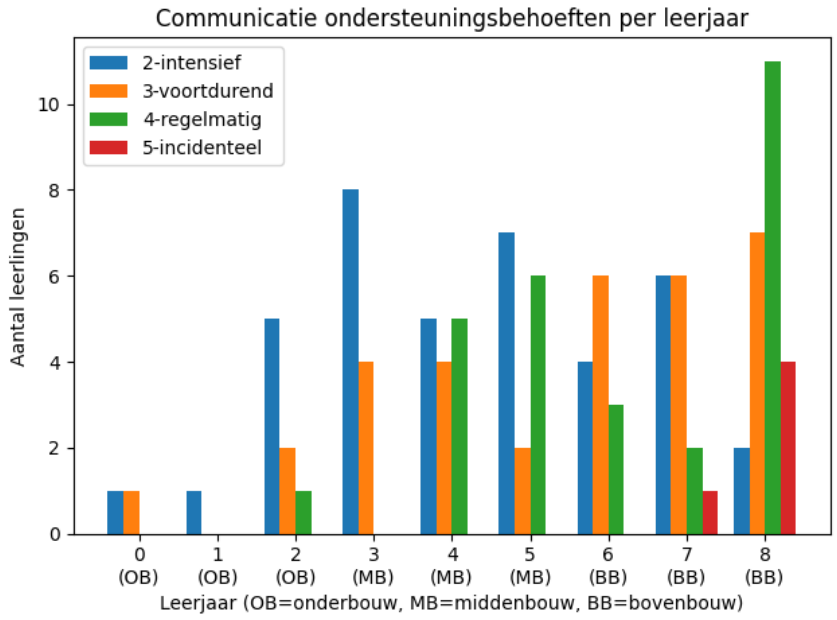
<u>De gegevens laten zien dat:</u>

- De school inspeelt op de **ontwikkeling van een grote mate van afhankelijkheid naar (meer) zelfstandigheid** binnen de sociaal-emotionele ontwikkeling;
- Er sprake is van een **gedifferentieerd pedagogisch klimaat**, afgestemd op uiteenlopende ondersteuningsbehoeften;
- De ondersteuningsbehoefte binnen SEO ook in hogere leerjaren aanwezig blijft, wat blijvende inzet vraagt op begeleiding en structuur.

<u>Voor het beleid betekent dit dat:</u>

- In de onderbouw de nadruk blijft liggen op **veiligheid, relatie en voorspelbaarheid**;
- In de middenbouw gericht gewerkt wordt aan **vaardigheden zoals emotieregulatie, sociale interactie en weerbaarheid**;
- In de bovenbouw de focus verschuift naar **zelfstandigheid, sociale participatie en voorbereiding op uitstroom (vervolgonderwijs/arbeid/dagbesteding)**;
- Het cyclisch volgen van de sociaal-emotionele ontwikkeling (bijv. via leerlijnen en observaties) essentieel blijft voor het **tijdig afstemmen van ondersteuning**.

2.4.3 Domein communicatie

In de **onderbouw (0–2)** is er overwegend sprake van **intensieve en voortdurende ondersteuning (niveau 2 en 3)**. Leerlingen zijn in deze fase sterk afhankelijk van de leerkracht en hebben behoefte aan visuele ondersteuning, structuur en herhaling. De nadruk ligt op het ontwikkelen van **basiscommunicatie**, zoals het uiten van behoeften, begrijpen van eenvoudige boodschappen en het aangaan van eerste interacties.

In de **middenbouw (3–5)** blijft de behoefte aan ondersteuning aanwezig, maar zien we een verschuiving naar **meer regelmatige ondersteuning (niveau 4)**. Leerlingen ontwikkelen zich in het voeren van eenvoudige gesprekken, het begrijpen van sociale communicatie en het toepassen van communicatie in verschillende situaties. De begeleiding wordt meer **planmatig en doelgericht**, met aandacht voor uitbreiding en generalisatie van vaardigheden.

In de **bovenbouw (6–8)** zet deze ontwikkeling verder door. Er is een duidelijke toename van **regelmatige en incidentele ondersteuning (niveau 4 en 5)**. Dit wijst op groei in zelfstandige communicatie en sociale redzaamheid. Tegelijkertijd blijft er een groep leerlingen die intensieve of voortdurende ondersteuning nodig heeft, passend bij de doelgroep. De focus ligt hier op **functionele communicatie**, gericht op participatie in arbeid, dagbesteding en de samenleving.

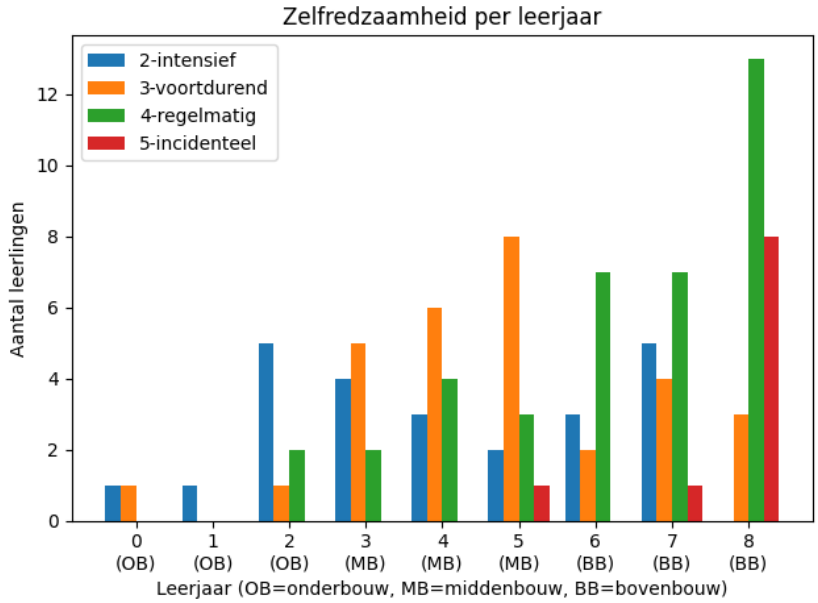
<u>Dit laat zien dat:</u>

- Er sprake is van een **doorlopende ontwikkellijn van sterk ondersteunde naar meer zelfstandige communicatie**;
- De school effectief differentieert naar ondersteuningsbehoefte per bouw;
- Communicatie een **essentiële voorwaarde is voor participatie en ontwikkeling** binnen alle leerjaren.

<u>Voor het beleid betekent dit dat:</u>

- In de onderbouw ingezet wordt op **totale communicatie** (bijv. pictogrammen, gebaren, spraakondersteuning en visuele structuur);
- In de middenbouw de nadruk ligt op **uitbreiding van communicatieve vaardigheden en het toepassen in verschillende contexten**;
- In de bovenbouw gewerkt wordt aan **zelfstandige, functionele communicatie**, passend bij uitstroomprofielen (arbeid, dagbesteding of vervolgonderwijs);
- Het cyclisch volgen van communicatieontwikkeling (bijv. via CED-leerlijnen en observaties) noodzakelijk blijft om het onderwijsaanbod passend af te stemmen.

2.4.4. Domein zelfredzaamheid

In de **onderbouw (0–2)** ligt de nadruk op **intensieve en voortdurende ondersteuning (niveau 2 en 3)**. Leerlingen zijn in deze fase sterk afhankelijk van begeleiding bij dagelijkse handelingen, routines en het aanleren van basisvaardigheden. Structuur, herhaling en voordoen zijn essentieel om vaardigheden zoals zelfzorg, taakgericht werken en eenvoudige zelfstandigheid te ontwikkelen.

In de **middenbouw (3–5)** zien we een verschuiving naar **voortdurende en regelmatige ondersteuning (niveau 3 en 4)**. Leerlingen ontwikkelen meer zelfstandigheid in dagelijkse routines en taken, maar blijven ondersteuning nodig hebben bij het plannen, organiseren en uitvoeren van activiteiten. De begeleiding wordt hier meer **opbouwend en gericht op het vergroten van zelfstandigheid**, met aandacht voor het stap voor stap loslaten van ondersteuning.

In de **bovenbouw (6–8)** zet deze ontwikkeling door en is er een duidelijke toename van **regelmatige en incidentele ondersteuning (niveau 4 en 5)**. Dit wijst op groei in zelfstandigheid en zelfredzaam functioneren. Leerlingen zijn in toenemende mate in staat om taken zelfstandig uit te voeren en verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen handelen. De focus ligt hier op **functionele zelfredzaamheid**, passend bij de uitstroom naar vervolgonderwijs.

<u>De verdeling over de bouwen laat zien dat:</u>

- Er sprake is van een **doorlopende ontwikkellijn van afhankelijkheid naar zelfstandigheid**;
- De school effectief inzet op het **stimuleren van zelfredzaamheid passend bij de mogelijkheden van de leerling**;
- Zelfredzaamheid een cruciale factor is voor **succesvolle participatie in de maatschappij**.

Voor het beleid betekent dit dat:

- In de onderbouw de nadruk ligt op het aanleren van **basisvaardigheden, structuur en begeleide uitvoering**;
- In de middenbouw gewerkt wordt aan **het vergroten van zelfstandigheid en het oefenen van vaardigheden in verschillende contexten**;
- In de bovenbouw de focus ligt op **functioneel en zelfstandig handelen in voorbereiding op uitstroom**;
- Het onderwijs cyclisch wordt afgestemd op de ontwikkeling van de leerling, waarbij ondersteuning **geleidelijk wordt afgebouwd waar mogelijk en geïntensiveerd waar nodig**.

Hiermee geeft de Martin Luther Kingschool concreet invulling aan haar kernwaarden:
“Iedereen telt mee, iedereen doet mee en iedereen groeit mee”.

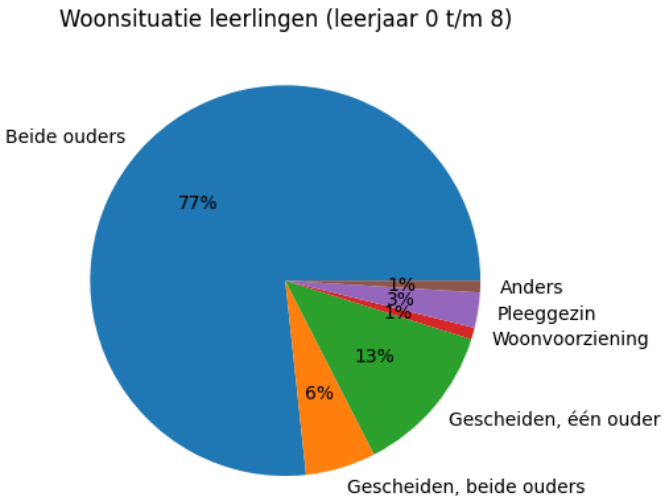

2.5 Gezinssamenstelling

Om een zo compleet mogelijk beeld te krijgen van de doelgroep is ook de **thuissituatie van leerlingen** in kaart gebracht. De woonsituatie kan van invloed zijn op het welbevinden, de ontwikkeling en de ondersteuningsbehoefte van leerlingen binnen het onderwijs.

In onderstaand overzicht is de verdeling van de woonsituaties weergegeven voor alle leerjaren (0 t/m 8). Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen leerlingen die opgroeien bij beide ouders, in een gescheiden gezinssituatie, binnen een pleeggezin of in een woonvoorziening.

Deze analyse helpt de school om het onderwijs en de begeleiding **af te stemmen op de context van de leerling**, met aandacht voor stabiliteit, veiligheid en passende ondersteuning.

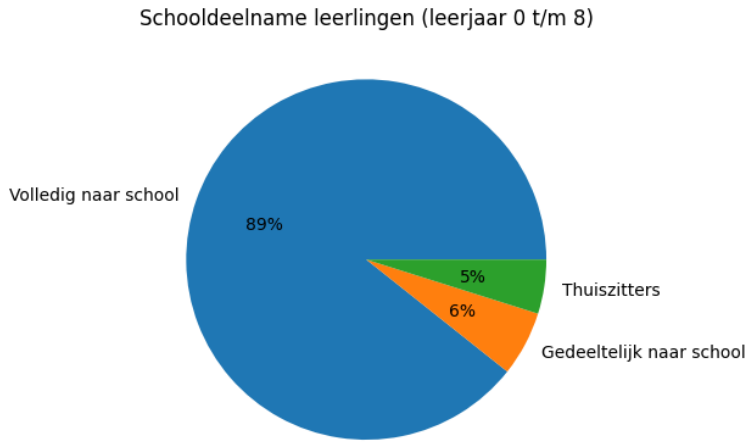
Voor het beleid betekent dit dat:

- De school inzet op **een veilig en voorspelbaar pedagogisch klimaat** voor alle leerlingen;
- Er extra aandacht is voor leerlingen in **kwetsbare thuissituaties**;
- Er actief wordt samengewerkt met **ouders, verzorgers en externe partners** om de ontwikkeling van leerlingen optimaal te ondersteunen.

De woonsituatie vormt daarmee een belangrijke contextfactor binnen het onderwijs, die wordt meegenomen in het cyclisch volgen en begeleiden van leerlingen.

2.6 Schooldeelname

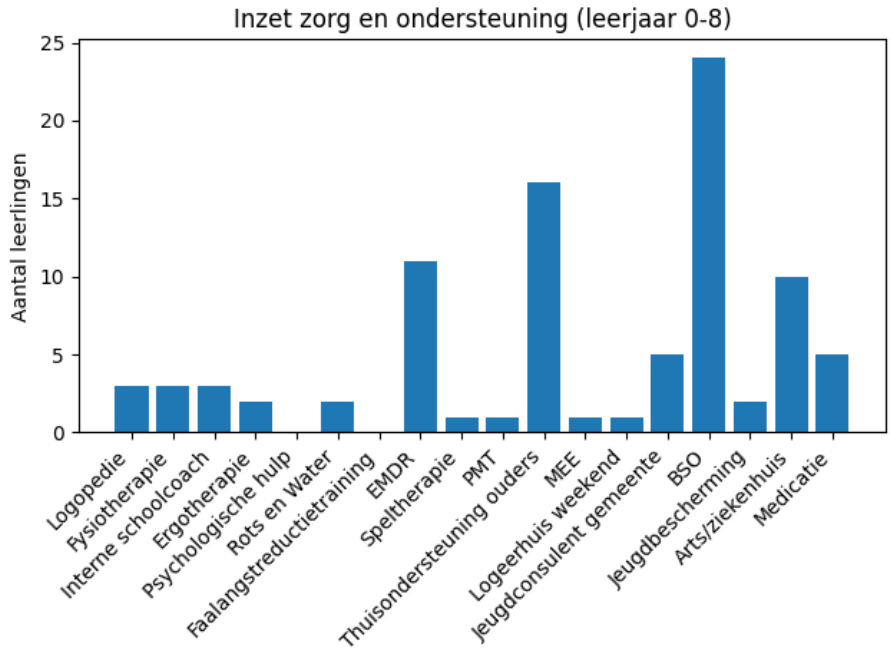
Binnen de Martin Luther Kingschool wordt de schooldeelname van leerlingen structureel in kaart gebracht om zicht te houden op aanwezigheid en betrokkenheid bij het onderwijs. Door deze gegevens te analyseren over alle leerjaren (0 t/m 8) ontstaat er inzicht in trends en mogelijke knelpunten. Dit stelt de school in staat om tijdig passende interventies in te zetten om potentiële uitval te voorkomen. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het waarborgen van continuïteit in de ontwikkeling van iedere leerling.

Voor het beleid betekent dit dat:

- De school blijft inzetten op **preventie van uitval** door vroegtijdige signalering;
- Er maatwerk wordt geboden via **aangepaste roosters, opbouwschema's of individuele trajecten**. Deze maatwerktrajecten worden nauwkeurig vastgelegd en geëvalueerd.
- De samenwerking met **leerplicht, zorgpartners en ouders** essentieel blijft om thuiszitten te voorkomen of weer toe te werken naar een (volledige) schoolgang.

2.7 Inzet Hulpverlening

De grafiek van de inzet van zorg en ondersteuning laat zien dat een aanzienlijk deel van de leerlingen gebruikmaakt van **aanvullende begeleiding naast het onderwijs**. Met name **Buitenschoolse Opvang (BSO), thuisondersteuning voor ouders en traumatherapie (EMDR)** komen relatief vaak voor, gevolgd door medische begeleiding en inzet vanuit de gemeente. Dit duidt op een leerlingpopulatie met een diversiteit aan begeleiding en ondersteuning. Er is veelal sprake van **meervoudige en vaak complexe ondersteuningsbehoeften**, waarbij onderwijs en zorg nauw met elkaar verweven zijn. De aanwezigheid van diverse, ook laagdrempelige, vormen van ondersteuning onderstreept het belang van maatwerk en individuele afstemming**.**

Beschrijving specifieke voorzieningen van Martin Luther Kingschool
Binnen de Martin Luther Kingschool zijn er naast de reguliere klassen twee klassen met een specifieke doelgroep en bijbehorend aanbod. Dit zijn onderwijszorggroepen, waar de volgende groepen onder vallen:

1. Buiten Gewoon Lerengroep (BGL)
Dit is een klas van maximaal 6 leerlingen in de leeftijd van 7 t/m 12 jaar. Zij krijgen in samenwerking met de organisatie Landzijde een aanbod op een zorgboerderij. Deze voorziening is gericht op leerlingen die dreigen uit te vallen binnen het onderwijs (zogeheten ‘thuiszitters’). Het primaire doel is om binnen een jaar een doorstroom naar een reguliere groep op de Martin Luther Kingschool dan wel een andere vorm van onderwijs te realiseren. Om van deze voorziening gebruik te mogen maken is zowel een SPIC-indicatie als een Toelaatbaarheidsverklaring (TLV) nodig.

Op dit moment zitten er 5 jongens in deze klas in de leerjaren 4, 5 en 8. De leerlingen hebben een intensieve en voortdurende ondersteuningsbehoefte op de gebieden SEO en leren en ontwikkelen. Het gaat veelal om leerlingen die cognitief sterk zijn, maar die zijn vastgelopen binnen het reguliere onderwijs of het speciaal basisonderwijs. Er wordt een didactisch aanbod gedaan op het eigen niveau van de leerling, waarbij rekening gehouden wordt met wat de leerling op dat moment aankan qua belasting. Door de combinatie van leren, het werken op de boerderij en de omgang met dieren bouwen de leerlingen weer zelfvertrouwen en belastbaarheid op. Deze doelgroep vraagt om een leerkracht en een onderwijsassistent die gedurende de dag hun handelen adaptief kunnen afstemmen op wat de leerlingen nodig hebben. De leerkracht moet snel kunnen schakelen en creatief zijn in zijn/haar handelen naar de leerlingen toe.

2. Onderwijs en Ondersteuningsgroep (O&O)

Dit is een klas waar een combinatie van onderwijs en zorg wordt geboden. In deze klas bestaat de begeleiding uit een medewerker van de Prinsenstichting en een medewerker vanuit de Martin Luther Kingschool. Ook voor deze voorziening is zowel een SPIC als een TLV noodzakelijk. Door de samenwerking van zorg en onderwijs kunnen de leerlingen optimaal profiteren van zowel onderwijs als ondersteuning vanuit de Prinsenstichting, zoals onderzoek en thuisondersteuning. Op dit moment bestaat de klas uit 8 leerlingen in de leerjaren 3 t/m 8.

<u>Deze doelgroep kenmerkt zich door leerlingen die:</u>

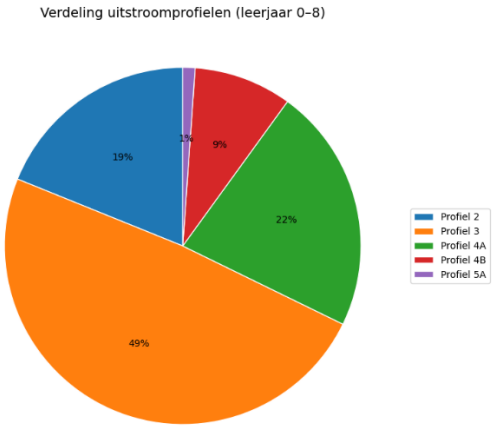
- Een intensieve of langdurige ondersteuningsbehoefte hebben
- Een zeer grote behoefte hebben aan nabijheid, structuur en voorspelbaarheid
- Vaak faalervaringen in eerdere onderwijssettingen hebben gehad
- Externaliserend gedrag kunnen vertonen, vaak voortkomend uit een gevoel van angst of onveiligheid

Deze doelgroep vraagt om medewerkers die voortdurend hun handelen adaptief kunnen afstemmen op wat de leerlingen nodig hebben. Dit vraagt om sensitief en responsief handelen, alert zijn op (nonverbale) signalen en creatief kunnen inspelen op situaties.

3. Beeld bij uitstroom

Het in kaart brengen en analyseren van de verschillende uitstroomprofielen geeft de school meer inzicht in de doelgroep en het helpt richting geven aan het onderwijs. Door cyclisch te evalueren of leerlingen nog toewerken naar het beoogde uitstroomprofiel kan er tijdig worden gesignaleerd en waar nodig bijgestuurd. Tevens helpt dit bij het zo goed mogelijk afstemmen van zowel het didactische aanbod als het ondersteuningsaanbod binnen de school, passend bij de uitstroom van de leerlingen.

3.1. Uitstroomprofielen

Analyse uitstroomprofielen (leerjaar 0 t/m 8)

Wanneer we alle leerjaren (0 t/m 8) gezamenlijk bekijken, ontstaat een helder beeld van de totale doelgroep en de richting waarin leerlingen zich binnen de school ontwikkelen.

Verdeling van de doelgroep

- **Uitstroomprofiel 3 (arbeidsmatige dagbesteding)** vormt de grootste groep (±49%);
- Gevolgd door **uitstroomprofiel 4A (beschut/begeleid werk)** (±22%);
- Vervolgens **uitstroomprofiel 2 (taakgerichte activerende dagbesteding)** (±19%);
- **Uitstroomprofiel 4B (arbeid/PRO)** vormt een kleinere, maar relevante groep (±9%);
- **Uitstroomprofiel 5A/5B (VMBO/MBO)** komt incidenteel voor (±1%).

Duiding van de percentages

Deze verdeling geeft belangrijke inzichten in de aard van de schoolpopulatie:

- Het merendeel van de leerlingen stroomt uit naar het Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO)
- Een kleiner deel ontwikkelt zich richting **meer zelfstandige arbeid of vervolgonderwijs**;

- De onderwijsbehoefte van de leerlingen is overwegend **praktisch, functioneel en ondersteuningsintensief**.

De relatief hoge percentages binnen uitstroomprofiel 3 en 4A benadrukken dat de school zich richt op leerlingen die:

- Baat hebben bij **structuur, herhaling en praktische leerervaringen**;
- Zich ontwikkelen richting **arbeidsmatige participatie binnen een veilige setting**.

Betekenis voor het onderwijsaanbod

De totale verdeling vraagt om een onderwijsaanbod dat:

- Sterk inzet op **praktische vaardigheden, arbeidstoeleiding en zelfredzaamheid**;
- Ruimte biedt voor **differentiatie tussen dagbesteding en (beschut) werk**;
- Aansluit bij verschillende ontwikkellijnen binnen de school (van oriënteren tot uitstroomgericht werken).

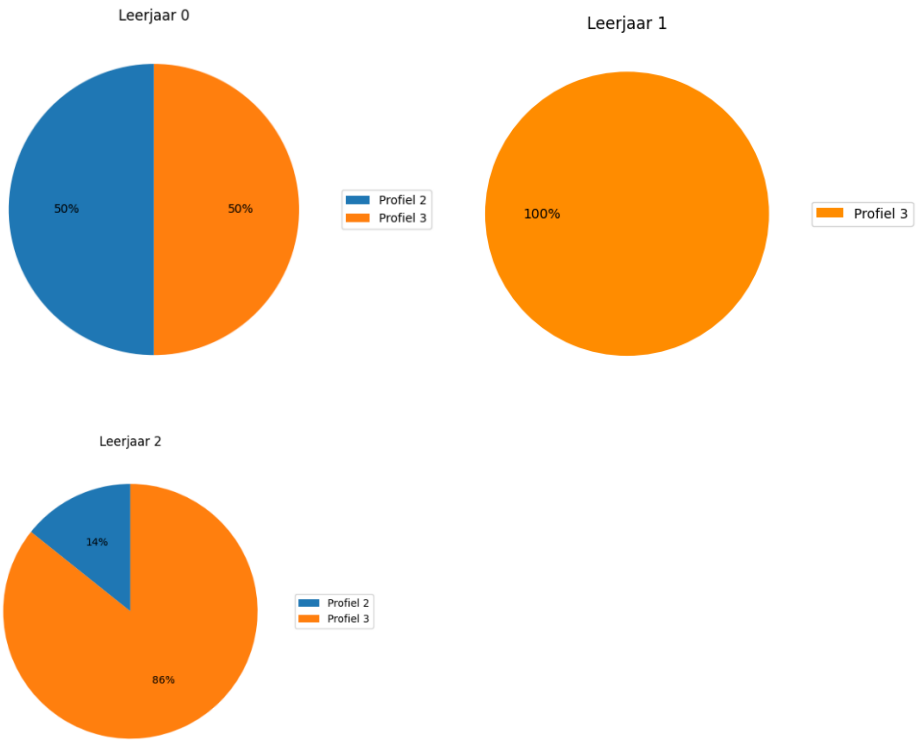
Eerder in deze doelgroep beschrijving komt naar voren dat een aanzienlijk deel van de leerlingen bekend is met (kenmerken van) een autismespectrumstoornis (ASS) of een taalontwikkelingsstoornis (TOS). Dit levert voor het onderwijsaanbod de volgende aandachtspunten op:

- Voor leerlingen met een autismespectrumstoornis of kenmerken hiervan wordt in het onderwijsaanbod expliciet rekening gehouden met hun onderwijsbehoeften voortkomend vanuit ASS. Hierbij valt te denken aan werken volgens de TEACHH methode, aanbieden van extra visualisatie, ingebouwde ontprikkelmomenten na inspanning, het bieden van vaste structuren en voorspelbaarheid.
- In de klassen met een praktische leerroute en in de onderbouw wordt voor leerlingen met taal-spraakproblematiek Logo 3000 en gebaren van Lotte en Max ingezet. Daarnaast wordt er extra aandacht besteed aan het visualiseren van het aanbod, het dagprogramma etc. In de klassen met een theoretische leerroute wordt Remedial Teaching (RT) aangeboden in Bouw en is ook aandacht voor extra visualisatie.

Tot slot wijst de verdeling van de uitstroomprofielen op de behoefte aan:

- Intensieve samenwerking met **zorg- en arbeidsorganisaties**;
- Een doorgaande lijn in **stage, praktijkleren en arbeidstraining**;
- Maatwerk per leerling, passend bij het uitstroomprofiel.

Uitstroomprofielen per leerjaar

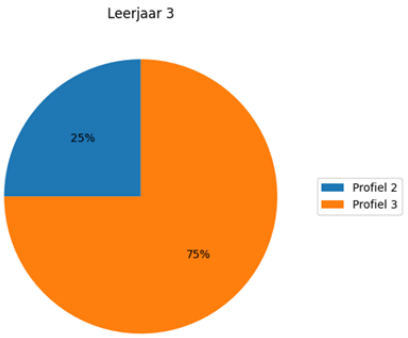

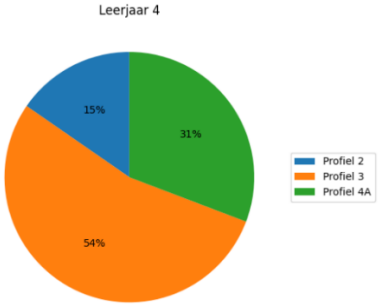
Onderbouw (leerjaar 0 t/m 2)

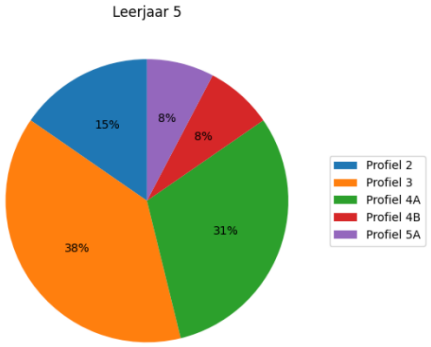
In de onderbouw zien we dat het merendeel van de leerlingen valt binnen **uitstroomprofiel 2 (taakgerichte activerende dagbesteding)** en **uitstroomprofiel 3 (arbeidsmatige dagbesteding)**. De procentuele verdeling laat zien dat:

- Leerlingen nog volop in ontwikkeling zijn;
- De ondersteuningsbehoefte vaak breed en nog niet volledig uitgekristalliseerd is;
- De nadruk ligt op **basisvaardigheden, zelfredzaamheid en oriënterende activiteiten**.

De relatief hoge percentages binnen deze profielen passen bij een fase waarin leerlingen nog doorgroeien en hun uiteindelijke uitstroomrichting zich nog ontwikkelt.

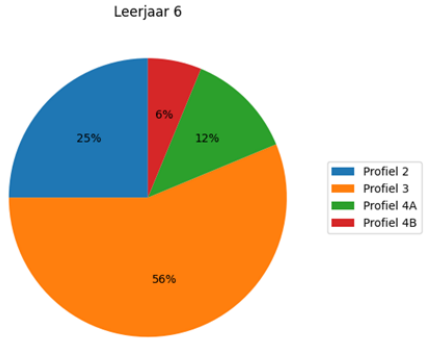
Middenbouw (leerjaar 3t/m 5)

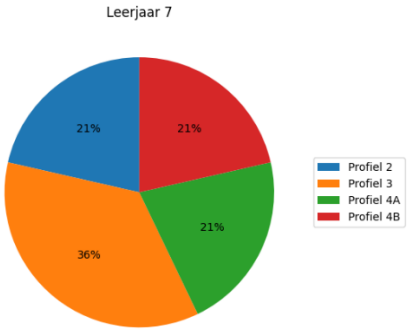
<u>Vanaf leerjaar 4 wordt een duidelijke verschuiving zichtbaar in de procentuele verdeling:</u>

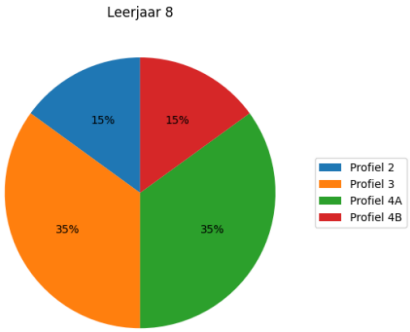
- Het aandeel leerlingen binnen **uitstroomprofiel 4A (beschut/begeleid werk)** neemt toe;
- Ook **uitstroomprofiel 4B (arbeid/PRO)** begint zichtbaar te worden;
- Het aandeel profiel 2 neemt relatief af.

<u>Deze ontwikkeling laat zien dat:</u>

- De onderwijsbehoefte concreter wordt;
- Er meer zicht ontstaat op de mogelijkheden van leerlingen richting arbeid;
- Het onderwijs zich meer richt op **praktische vaardigheden, werkhouding en zelfstandigheid in het leren.**

Bovenbouw (leerjaar 6 t/m 8)

<u>In de bovenbouw is de verdeling over de uitstroomprofielen meer gespreid:</u>

- **Uitstroomprofiel 3 (arbeidsmatige dagbesteding)** blijft een aanzienlijke groep;
- **Uitstroomprofiel 4A en 4B** nemen een duidelijke plek in;
- Leerlingen zitten in de fase van **concrete voorbereiding op uitstroom**.

<u>De procentuele verdeling maakt zichtbaar dat:</u>

- De uitstroomrichting grotendeels is vastgesteld;
- Het onderwijs sterk gericht is op **toeleiding naar arbeid, dagbesteding of vervolgonderwijs**;
- Differentiatie tussen leerlingen toeneemt.

Beperkte aanwezigheid van uitstroomprofiel 5
Uit de diagrammen blijkt dat **uitstroomprofiel 5 (VMBO/MBO)** slechts incidenteel voorkomt binnen de populatie.

4. Aanbevelingen op basis van de doelgroep beschrijving

Naar aanleiding van de analyse is het zichtbaar geworden dat taal- spraakproblematiek (meer specifiek; taalontwikkelingsstoornissen) sterk naar voren komt binnen de doelgroep van de school. Dit geeft aan dat er verdiepende scholing voor leerkrachten en het CVB nodig is op het gebied van taal- en spraakproblematiek. In de onderbouw en de praktische klassen wordt gebruik gemaakt van een extra woordenschatprogramma. Ook wordt de verbinding gemaakt tussen taal en Burgerschap. In de bijlage wordt dit uitgebreider omschreven.

Binnen de school is er in alle leerjaren sprake van een groep leerlingen die blijvend intensieve ondersteuning nodig heeft op het gebied van sociale vaardigheden. Dit is kenmerkend voor de doelgroep van het gespecialiseerd onderwijs. Het CVB draagt zorg voor het beter in kaart brengen van de SEO. Hierbij is expliciete aandacht voor de vertaling naar de cruciale doelen, zodat leerkrachten hier concreet de vertaalslag naar hun lesaanbod kunnen maken.

De school heeft hoge verwachtingen van de leerlingen en stelt realistische en haalbare doelen in het OPP. Op deze manier kan de ontwikkeling van leerlingen goed gemonitord en geëvalueerd worden.

Intensieve samenwerking tussen onderwijs, zorg en ouders is essentieel. De school vervult hierin een centrale rol als verbindende schakel en draagt actief bij aan een integrale aanpak, gericht op een zo optimaal mogelijke ontwikkeling van iedere leerling.

De totale analyse van alle leerjaren bevestigt het beeld dat de Martin Luther Kingschool een populatie bedient waarbij:

- Participatie, zelfredzaamheid en arbeidstoeleiding centraal staan;
- De nadruk ligt op praktisch en functioneel onderwijs;
- Leerlingen worden voorbereid op een passende plek binnen dagbesteding, beschut werk/ arbeid of vervolgopleiding.

Bijlage 1 : basisaanbod ondersteuning en onderwijsbehoeften

De leerlingen van de Martin Luther Kingschool hebben behoefte aan een veilige, voorspelbare en gestructureerde leeromgeving waarin onderwijs wordt aangeboden op een manier die aansluit bij hun ontwikkelingsniveau, ondersteuningsbehoeften en mogelijkheden. De onderwijs- en ondersteuningsbehoeften die passend zijn voor alle leerlingen wordt hieronder beschreven.

Domein Leren en ontwikkelen

Structuur en voorspelbaarheid

Onze leerlingen profiteren van een duidelijke dag-structuur en vaste routines. Daarom werken wij met:

- Visuele dagplanningen en weekplanningen.
- Duidelijke verwachtingen en afspraken, zowel verbaal als visueel ondersteund
- Herkenbare en vaste lesopbouw.
- Een voorspelbare leeromgeving met vaste werkplekken, materialen en looproutes.
- Vanaf de middenbouw werken de leerlingen met GIP. Dit staat voor Groeps- en Individueel gericht Pedagogisch en didactisch handelen. Het GIP-model richt zich op een goede organisatie in de groep en bevordert daarmee het zelfstandig werken van leerlingen. Zo krijgt de leerkracht ruimte voor instructie en begeleiding op maat. Er zijn vaste basisafspraken in de klas, vaste looprondes van de leerkracht tijdens zelfstandig werken en de instructietafel wordt ingezet. Afspraken worden visueel ondersteund met het stoplicht, de time-timer en in de hogere groepen de ‘vragen-dobbelsteen’.

Door deze structuur wordt het werkgeheugen van leerlingen ontlast, weten leerlingen wat er van hen verwacht wordt, ervaren zij veiligheid en kunnen zij zich optimaal ontwikkelen.

Onderwijsaanbod

Het onderwijsaanbod sluit aan bij de mogelijkheden van iedere leerling. Dit houdt in dat:

- Doelen worden afgestemd op het individuele ontwikkelingsniveau, volgens de methodes of CED-leerlijnen.
- Doelen waar nodig in stappen worden opgedeeld.
- Doelen visueel worden gemaakt en voorafgaand aan de les worden besproken.
- Niet te veel doelen tegelijk gesteld worden, zodat het realistisch en haalbaar blijft.
- Instructie wordt vereenvoudigd of verlengd waar nodig.
- Lesstof wordt herhaald.
- Er gewerkt wordt vanuit de specifieke onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling.
- Leerlingen succeservaringen opdoen binnen haalbare doelen.
- Er ruimte is voor verschillende leertempo's.
- ICT-middelen worden ingezet.
- Uitdaging in opdrachten wordt aangeboden.
- Opdrachten aansluiten bij de leef- en belevingswereld.

Hierdoor kunnen leerlingen zich ontwikkelen vanuit hun eigen mogelijkheden.

Differentiatie

Binnen alle lessen wordt gedifferentieerd. Leerlingen ontvangen instructie, ondersteuning en verwerking die passen bij hun eigen niveau of leerlijn. Hierin kan onderscheid gemaakt worden in:

- Instructieduur.
- Moeilijkheidsgraad van opdrachten.
- Hoeveelheid opdrachten.
- Mate van ondersteuning.
- Verwerkingsvormen.
- Tempo en herhaling.

Zo krijgt iedere leerling onderwijs dat passend en betekenisvol is.

Instructie en verwerking

Om actief leren te stimuleren wordt elke dag gewerkt in zogeheten circuit-vorm. Hierbij:

- Oefenen leerlingen vaardigheden in kleine groepjes.
- Wordt er gewerkt vanuit het Passend lesmodel.
- Is ruimte voor herhaling en automatisering.
- Wordt gewerkt aan zelfstandigheid.
- Wordt de leerstof herhaald en op verschillende manieren aangeboden.
- Is ruimte voor stimuleren en activeren.
- Wordt gebruik gemaakt van verschillende (activerende) werkvormen.

Doelen stellen en zichtbaar maken

Onze leerlingen hebben behoefte aan:

- Duidelijke en haalbare doelen.
- Concrete verwachtingen.
- Kleine tussenstappen.
- Zichtbare leerdoelen.
- Visuele ondersteuning.
- Concrete formulering.
- Opdeling in kleine stappen.
- Regelmatige herhaling.
- Verbinding met dagelijkse situaties.

Wij werken vanuit het principe dat succeservaringen leiden tot groei van zelfvertrouwen en eigenaarschap.

Feedback

Onze leerlingen hebben behoefte aan frequente, directe en concrete feedback. Dit houdt in:

- Onmiddellijk na het handelen van de leerling.
- Gericht op wat goed gaat.
- Concreet en specifiek.
- Visueel gemaakt ter ondersteuning.

- Gericht op inzet, groei en ontwikkeling.
- Aandacht voor motivatie en succes.

Inspanning en ontspanning

Onze doelgroep heeft behoefte aan een goede balans tussen inspanning en ontspanning. Daarom bieden wij gedurende de dag:

- Bewegingsmomenten.
- Rustmomenten.
- Sensorische activiteiten waar nodig.
- Afwisseling tussen cognitieve en praktische activiteiten.
- Mogelijkheden om spanning te reguleren.

Dit ondersteunt het welbevinden, de leerbaarheid en de belastbaarheid van de leerlingen.

Domein Communicatie

Visualisatie

Veel van onze leerlingen leren beter wanneer informatie visueel wordt gemaakt. Daarom zetten wij visualisatie gedurende de hele schooldag in door middel van:

- Picto's, geschreven woord of foto’s.
- Visuele stappenplannen.
- Gebruik van concrete materialen en voorbeelden.
- Toepassing van de TEACCH-methode waar nodig, met een individueel gevisualiseerd dagprogramma.
- Ondersteunende communicatievormen zoals gebaren (Lotte en Max).

Visualisatie ondersteunt zowel het begrijpen van instructies als het vergroten van zelfstandigheid.

Taal en spraakontwikkeling

Taalontwikkeling is verweven in alle lessen en activiteiten. Wij zien taal niet enkel als een afzonderlijk vak, maar als een voorwaarde om tot leren te komen en deel te nemen aan de samenleving. Daarom:

- Wordt taal aangeboden tijdens alle lessen (spelling, lezen, begrijpend lezen, schrijven).
- Breiden we actief de woordenschat uit (met behulp van logo 3000)
- Oefenen leerlingen met communiceren in betekenisvolle situaties.
- Ondersteunen we taal met visualisaties en concreet materiaal (pictogrammen, fotó’s)
- Wordt aandacht besteed aan luisteren, spreken, begrijpen en verwoorden.
- Worden gebaren aangeleerd en toegepast waar nodig (met behulp van ‘gebarenles met Lotte en Max’).

Door gedurende de gehele dag een taalrijke leeromgeving te verzorgen vergroten we de communicatieve redzaamheid van onze leerlingen

Domein Sociale vaardigheden

Het ontwikkelen van sociale vaardigheden is een belangrijk onderdeel van ons onderwijsaanbod. Dit levert de volgende ondersteuningsbehoeften op:

- Ondersteuning bij het (leren) samenwerken, met duidelijkheid over rollen en verwachtingen.
- Ondersteuning bij het rekening houden met anderen, wat helpt om perspectief te nemen.
- Begeleiding bij conflicten, die taal geeft aan wat er gebeurt en structuur biedt om conflictsituaties op te lossen.
- Ondersteuning bij het omgaan met emoties, om deze te herkennen, ordenen en hiernaar adequaat te handelen.
- Ondersteuning bij het accepteren van de eigen beperking en hiermee om te leren gaan.
- Ondersteuning bij respectvol communiceren zodat de leerling leert zichzelf duidelijk te maken.
- Begeleiding bij zelfvertrouwen en weerbaarheid.
- Het leren omgaan met relaties en vriendschappen; hoe deze aan te gaan en te onderhouden.

Hierbij maken we onder andere gebruik van de methodiek **Vreedzaam**.

Domein Zelfredzaamheid

De leerlingen hebben op het gebied van zelfredzaamheid baat bij:

- Ondersteuning bij de persoonlijke verzorging die structuur en veiligheid biedt.
- Hulp bij het organiseren van materialen, wat overzicht geeft.
- Begeleiding bij het plannen van activiteiten, het ordenen en overzien van verschillende stappen.
- Sturing bij zelfstandig werken die duidelijkheid en voorspelbaarheid geeft.
- Ondersteuning bij het maken van keuzes, zodat eigenaarschap wordt vergroot en overzicht ontstaat.
- Begeleiding bij leren vragen van hulp, wat veiligheid en overzicht geeft.
- Ondersteuning in het omgaan met veranderingen.
- Begeleiding bij mobiliteit en verplaatsingen.
- Begeleiding bij praktische vaardigheden passend bij wonen, werken en vrije tijd.
- Ondersteuning bij het vergroten van de autonomie die de wereld vergroot en inzichtelijk maakt.

De leerlingen hebben een leerkracht nodig die:

- Sensitief en responsief handelt.
- Hoge, maar realistische verwachtingen heeft.
- Kleine ontwikkelstappen herkent en waardeert.
- Aansluit bij het ontwikkelingsniveau van de leerling.
- Consequent handelt en voorspelbaarheid biedt.

- Kan differentiëren binnen een grote diversiteit aan niveaus.
- Onderwijs kan afstemmen op individuele onderwijs- en ondersteuningsbehoeften.
- Samenwerkt met ouders, zorgpartners en andere betrokken professionals.
- Kennis heeft van de doelgroep, de mogelijke diagnoses en hier het onderwijs en handelen op kan aanpassen.
- Complimenten geeft bij gewenst gedrag.
- Kan omgaan met complex gedrag en het eigen handelen kan aanpassen op de ondersteuningsbehoefte van de leerlingen.
- Kan reflecteren op eigen handelen.
- Leerlingen zo zelfstandig mogelijk maakt.
- Verschillende werkvormen kent en kan aanbieden.
- Leerlingen kan ondertitelen bij wat zij duidelijk willen maken.
- Lesovergangen duidelijk en goed voorbereidt en rustig laat verlopen.
- Werkt vanuit een stevige professionele relatie.
- Werkt aan het vergroten van de autonomie en het competentiegevoel bij de leerlingen.